

В. В. Грещук,

д-р філол. наук, проф.,

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника,

професор кафедри української мови

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7011-3911>;

В. В. Грещук,

канд. філол. наук, доц.,

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника,

доцентка кафедри української мови

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5702-6824>

ІННОВАЦІЇ В ЛЕКСИКОГРАФІЧНОМУ ОПРАЦЮВАННІ ОНІМНОЇ ЛЕКСИКИ

Метою статті є аналіз інноваційності лексикографічної інтепретації корпусу власних імен, використаних у художніх текстах на гуцульську тематику, у додатку до двотомного словника «Гуцульська діалектна лексика та фраземіка в українській художній мові» — «Онімна лексика».

Об'єктом дослідження є додаток «Онімна лексика» до двотомного словника «Гуцульська діалектна лексика та фраземіка в українській художній мові». **Предмет** дослідження — інноваційність вищевказаного додатка «Онімна лексика». Основним **методом** дослідження слугував аналітико-описовий.

Результатом студії є виявлення й обґрунтування інноваційності лексикографічної інтерпретації масиву онімів у форматі словника «Онімна лексика», здійсненої як додаток до двотомного словника «Гуцульська діалектна лексика та фраземіка в українській художній мові». Такий напрям дослідження пропріальної лексики кризь

призму художньої мови виявився досить результативним. Він доповнює методику словникової інтерпретації власних імен новими теоретичними та практичними напрацюваннями. Для кожного різновиду онімів розроблено формулу його тлумачення з урахуванням номінативно- сигніфікативної природи кожного з них.

Водночас результати такого підходу містять цінну інформацію, яка є важливою з погляду моделювання й аналізу регіонально-діалектної картини світу крізь призму художньої мови. Так, ойконіми, поширеність їх у художніх текстах засвідчують значущість і пріоритетність тих чи тих населених пунктів у життєдіяльності гуцулів. Вони фіксують визначальні центри господарської, історико-політичної, культурно-мистецької, релігійної сфер горян. Антропоніми містять відомості про зв'язки гуцулів з іншими народами. Ороніми, з інформативного погляду, — мовні одиниці, що передають складні умови проживання та господарювання мешканців гір і їх залюбленість у рідний край. Агіоніми, еортоніми містять інформацію про релігійність, побожність гуцулів. Важливу інформацію про регіонально-діалектну картину світу гуцулів несуть у собі й інші оніми. Гуцульська мовна картина світу в її художній версії без знань, інформації, яку виражає пропріальна лексика, буде збідненою і неповною.

Перспективи подальшого дослідження зазначеної теми вбачаємо в поглибленні вивчення можливостей словника-дodatка «Онімна лексика» для наукового осмислення художнього ономастикону та для моделювання регіонально-діалектної картини світу гуцулів.

Ключові слова: інновації в лексикографії, словник-дodatок «Онімна лексика», лексикографічне опрацювання онімів, художня мова, власні назви, оніми, пропріальна лексика.

V. V. Greshchuk,

*ScD in Philology, Professor,
Vasyl Stefanyk Precarpathian National University,
Professor at the Department of Ukrainian Language;*

V. V. Greshchuk,

*PhD in Philology, Associate Professor,
Vasyl Stefanyk Precarpathian National University
mailto: valentyna.greshchuk@pnu.edu.ua
Associate Professor at the Department of Ukrainian*

INNOVATIONS IN THE LEXICOGRAPHICAL PROCESSING OF ONYM LEXICON

The **aim** of the article is to analyze the innovativeness of the lexicographical interpretation of the corpus of proper names used in literary texts on Hutsul themes, in the appendix to the two-volume dictionary «Hutsul Dialect Lexicon and Phraseology in Ukrainian Literary Language» — «Onym Lexicon».

The **object** of the study is the appendix «Onym Lexicon» to the two-volume dictionary «Hutsul Dialect Lexicon and Phraseology in Ukrainian Literary Language». The **subject** of the research is the innovativeness of the aforementioned appendix «Onym Lexicon». The main **method** of the research was the analytical-descriptive method.

The **result** of the study is the identification and substantiation of the innovativeness of the lexicographical interpretation of the corpus of onyms in the format of the «Onym Lexicon» dictionary, created as an appendix to the two-volume dictionary «Hutsul Dialect Lexicon and Phraseology in Ukrainian Literary Language». This approach to the study of proper names through the prism of literary language has proven to be quite effective. It complements the methodology of dictionary interpretation of proper names with new theoretical and practical developments. A formula for the interpretation of each type of onym has been developed, taking into account the nominative-significative nature of each.

At the same time, the results of this approach contain valuable information that is important for modeling and analyzing the regional-dialectal worldview through the prism of literary language. For example, oikonoms, and their prevalence in literary texts, indicate the significance and priority of certain settlements in the life of the Hutsuls. They record key centers of economic, historical-political, cultural-artistic, and religious spheres of the highlanders. Anthroponyms contain information about the connections of the Hutsuls with other peoples. Oronyms, from an informative point of view, are linguistic units that convey the harsh living and farming conditions of mountain dwellers and their love for their native land. Hagionyms and eortonyms contain information about the religiosity and piety of the Hutsuls. Other onyms also carry important information about the regional-dialectal worldview of the Hutsuls. The Hutsul linguistic worldview in its literary version would be impoverished and incomplete without the knowledge and information expressed by proper names.

We see the **prospects** for further research on this topic in deepening the study of the possibilities of the «Onym Lexicon» dictionary-appendix for scientific understanding of the literary onomasticon and for modeling the regional-dialectal worldview of the Hutsuls.

Key words: innovations in lexicography, dictionary-appendix «Onym Lexicon», lexicographical processing of onyms, literary language, proper names, onyms, proper name lexicon.

Постановка наукової проблеми та її актуальність. Аналіз досліджень проблеми. Словникове опрацювання онімної лексики в українському мовознавстві має вже свою історію. Завдяки таким дослідженням маємо прекрасні словники, в яких зібрано й лінгвістично інтерпретовано окремі різновиди онімної лексики в їх загально-національному або регіонально-діалектному виявах [1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 8; 10; 11; 12; 14; 15; 16; 17; 18; 19; 20 та ін.]. Вони у формі словникових статей, розміщених у алфавітному порядку, подають цінну інформацію, що стосується кожного зафіксованого оніма, зазвичай історико-етимологічного характеру. Поряд із цими традиційними студіями останнім часом спостерігаємо інновації в лексикографічному опрацюванні пропріальної лексики. Вони пов'язані зі створенням нового об'єкта лінгвістичних

досліджень. Якщо в попередніх лексикографічних працях об'єктом його наукового осмислення була система певного різновиду онімів, то в новітніх словникових інтерпретаціях ним стає комплекс різнотипних власних імен із погляду їх функціонування в художньому тексті, в українській художній мові.

Очевидною є актуальність такого вивчення онімного простору, визначається вона функціональним спрямуванням аналізу мовних одиниць, важливістю таких досліджень у сучасному мовознавстві. Як зразок інновацій у лексикографічному опрацюванні онімної лексики назвемо словник власних імен поетичних текстів В. Стуса [13], в якому за спеціально розробленою для нього методикою здійснено лінгвопоетичне коментування корпусу пропріальної лексики поета.

Ще одним свідченням інновацій в словниковому опрацюванні власних імен став нещодавно опублікований додаток до двотомного словника «Гуцульська діалектна лексика та фраземіка в українській художній мові» «Онімна лексика» [9], в якому досліджено ономастикон українських художніх текстів на гуцульську тематику.

Мета і завдання. У цій статті ставимо за мету проаналізувати інноваційність лексикографічної інтерпретації масиву власних імен, використаних у художніх текстах на гуцульську тематику. Для поставленої мети необхідно розв'язати такі завдання:

- обґрунтувати необхідність доповнити словник діалектної лексики, освоєної мовою
- художньої літератури, онімною лексикою, вжитою у художній мові;
- висвітлити нову лексикографічну технологію інтерпретації реєстрового слова,
- типові схеми репрезентування різнотипних онімів;
- забезпечити розуміння ваги й місця онімного простору для моделювання
- регіонально-діалектної картини світу гуцулів.

Об'єктом дослідження є додаток «Онімна лексика» до словника «Гуцульська діалектна лексика та фраземіка в українській художній мові». **Предмет дослідження** — інноваційність зазначеного додатка у форматі словника в лексикографічному опрацюванні онімної лексики. **Джерельною базою** дослідження слугував корпус словникових статей різнотипних онімів, поданих у додатку «Онімна лексика». Основним **методом** дослідження став аналітико-описовий.

Наукова новизна статті виявляється в тому, що в ній охарактеризовано новий напрям у лексикографічному опрацюванні власних імен. **Теоретична цінність** розвідки полягає в тому, що запропонований апробований підхід до вивчення онімного простору поглиблює деякі питання теорії ономастичної лексикографії, зокрема в ділянці художнього ономастикону. **Практичне значення** статті визначається можливістю використання її матеріалів під час вивчення лексикографії, ономастики на філологічних факультетах університетів.

Виклад основного матеріалу. Нещодавно опубліковано словник, в якому вперше лексикографічно досліджено сегмент гуцульської діалектної лексики та фраземіки в українській художній мові [9 (2019; 2020)]. І хоч власні назви за своєю

сутністю не є діалектизмами в загальноприйнятому розумінні, ще його концепцією передбачалось лексикографічне опрацювання онімів, використаних у художніх текстах на гуцульську тематику, за спеціальною методикою у форматі словника як додатка до двотомного словника діалектної лексики та фраземіки, оскільки значна частина онімної лексики, передовсім топоніми й мікротопоніми, з'явилися «на базі діалектних слів, а низка інших є виразними мовними маркерами краю, що становить ареал досліджуваного діалекту» [9 (2023), с. 8].

Власне, йшлося про створення нового об'єкта лексикографічних досліджень, новизна якого пов'язана, по-перше, із необхідністю комплексної словникової інтерпретації різнотипних онімів у межах одного лексикографічного континуума (традиційні ономастичні глосарії репрезентують якийсь один із різновидів пропріальної лексики) і, по-друге, предметом аналізу в ньому став корпус різнотипних онімів крізь призму української художньої мови. Перед укладачами додатка «Онімна лексика» постала проблема розв'язання низки теоретичних і практичних питань реалізації задуму з огляду на відсутність таких словників.

Найперше, постала проблема реєстру словника-дodatка, оскільки в художніх текстах поширені різні власні назви з погляду їх ідентифікації, впізнаваності як гуцульських. Одні з них є виразними маркерами гуцульськості, наприклад *Говерла*, *Довбуш*, *Косів*, і вони добре відомі як на Гуцульщині, так і по всій Україні. Є й такі, які поширені лише в ареалі Гуцульщини, її частини або в прилеглих місцевостях. І одні, і другі є онімними складниками гуцульського лексикону. Гуцульськомарковані слова є ідентифікаторами Гуцульщини, тому закономірно ввійшли до реєстру словника-дodatка. Проте є багато й таких онімів, «які індиферентні щодо неї і лише опосередковано пов'язані з гуцульським світом, наприклад: *Козак*, *Дідушенко*, *Подляський*, *Львів*, *Чернівці*, *Броди*, *Дрогобич*, *Дунай* тощо. Такі і подібні власні назви в словнику теж опрацьовано, оскільки вони репрезентують взаємозв'язки Гуцульщини з іншими регіонами України, зі Слов'янщиною та іншим світом» [9 (2023), с. 4]. Серед власних імен, використаних у художніх текстах на гуцульську тематику, засвідчено великий спектр різновидів, зокрема ойконіми, антропоніми, зооніми, гідроніми, ороніми, мікротопоніми, космоніми, хороніми, хрононіми, еортоніми, еклезіоніми, теоніми, агіоніми, спелеоніми, хрематоніми, дримоніми, дромоніми, урбаноніми, регіоніми тощо. За таких умов неможливо було застосувати якусь уніфіковану тлумачну характеристику реєстрового оніма. Відповідальний редактор словника розробив стандартну формулу тлумачення для кожного різновиду власних імен, яка ґрунтувалася на їх номінативно-сигніфікативній природі та функціонуванні в мові української художньої літератури. «Водночас навіть у межах одного виду онімів, наприклад антропонімів, — зазначав він, — залежно від їх формальної структури, формули тлумачення будуть містити спільну інваріанту та відмінну варіантну частини. В інваріантній частині тлумачення антропоніма буде зазначено, що він називає персонажа художнього твору, а варіантна виражатиме структуру іменування, наприклад: **ВАСИЛЬ**, **ВАСИЛИЙ** ім'я персонажа художнього твору (екземпліфікації за браком місця опускаємо)

<...>. У словотвірно мотивованих антропонімах додатково подаються покликання на вихідну форму, наприклад: **БОГДАНУСЬ** Зменш.-пестл. до **Богдан**, ім'я персонажа художнього твору <...>. У варіантних формах іменування зазначаються вихідні для них імена: **ВЛАДЗЬО** Варіантне ім'я до **Володимир**, назва персонажа художнього твору <...>. Двокомпонентні антропоніми незалежно від порядку вживання імені та прізвища в тексті тлумачаться за формулою: **КІКІНДЯК МАРИКА** Прізвище та ім'я персонажки художнього твору <...>. У трикомпонентних антропонімах вказується прізвище, ім'я, по батькові: **КАБИН ФЕДІР МИХАЙЛОВИЧ** Прізвище, ім'я та по батькові персонажа художнього твору <...>. Різновид антропонімів — андроніми подаються за формулою: **ВАСИЛИХА** Назва дружини за іменем чоловіка **Василь**, персонажки художнього твору <...>. За окремою формулою тлумачаться множинні форми прізвищ: **БАГАНИ** Збірна назва персонажів художнього твору за прізвищем **Баган** <...>. Свою формулу тлумачень мають і нетрадиційні регіональні іменування особи: **СЕМЕНОЧКО ІЛАК ЮСТИНЧИН** Прізвище, ім'я та присвійний прикметник до імені дружини (матері) **Юстинка**, персонажа художнього твору <...>. Якщо антропонім позначає історичну особу, видатного громадського або культурного діяча, то в його семантичній характеристиці теж подається додаткова інформація: **ВОЛОШИН АВГУСТИН** Прізвище та ім'я українського релігійного, культурного і політичного діяча, прем'єр-міністра уряду Карпатської України в 1938р., персонажа художнього твору <...> [9 (2023), с. 6-8].

Топоніми подаються за формулою, в якій зазначено різновид географічного об'єкта і його локалізацію за умови, що контекст його вживання дає змогу це зробити: **ЗЕЛЕНЕ** Назва села у Верховинському районі Івано-Франківської області: *Стежка ця за течією ріки бігла в один бік на Ясенів і з Буковецького перевалу вже дорогою через Яворів простягалася на Косів, Заболотів, Коломию, і розчахуючись у Ясенові біля панського двору, — на Устеріки, Білоберезку, Розтоки, Кути, а проти течії і теж понад річкою — на Жаб'є, Бистрець, Зелене, а ще далі ген-ген губилася у черногірській і мадярській сторонах* (Б. Загорулько. Чорногора, кн.1, 153). У художніх текстах трапляються назви поселень, придумані авторами. Вони, як і ті, локалізацію яких із тексту неможливо встановити, подаються лише як різновид оніма без додаткових коментарів: **КОРОДИСТЕ** Назва села <...>, **КРАСНОЛІССЯ** Назва урочища <...>. Якщо власна назва стосується різних об'єктів, то зазначаються всі їхні локалізації: **ЛУГИ** 1. Назва села в Рахівському районі Закарпатської області <...>. 2. Назва села в Надвірнянському районі Івано-Франківської області <...>. 3. Назва кутка в селі **Розтоки** в Путильському районі Чернівецької області <...>. Якщо стара назва населеного пункту перейменована, то в тлумаченні ойконіма подається й сучасна назва: **ДІДУШКОВА РІЧКА** 1. Колишня назва села **Красноілля** Верховинського району Івано-Франківської області <...>.

За такою формулою лексикографічно інтерпретовано інші різновиди топонімів, зокрема гідроніми: **АЛЬБІНЕЦЬ** Зменш. до **Альбин**, назва потоку в селі **Буркут** Верховинського району Івано-Франківської області <...>; мікротопонімів: **БОЯНКА**

Назва кутка у селі **Рунгури** Коломийського району Івано-Франківської області <...>; ороніми: **ДАНЦИШ, ДАНЦИЖ, ДАНЦІШ** Назва гори в гірському масиві **Чорного-ра** неподалік селища **Ворохти** Надвірнянського району Івано-Франківської області <...>; урбаноніми: **КАПІТУЛЬНА** Назва вулиці в місті Ужгород <...>; хороніми: **ПЕЧЕ-НІЖИНСЬКИЙ КЛЮЧ** Назва адміністративного об'єднання кількох сіл із центром у Печеніжині у XV-XVII ст. <...>; спелеоніми: **МЕДОВА ПЕЧЕРА** Назва печери у східній околиці **Львова**, в місцевості **Майорівка** <...>; дромоніми: **КУЧМАНСЬКИЙ ШЛЯХ** Назва шляху — одного з відгалужень Чорного шляху, яким у XVI–XVIII ст. користувалися кримські і ногайські татари для розбійницьких нападів на Брацлавщину, **Поділля** та інші західноукраїнські землі <...>; дримоніми: **ЧОРНИЙ ЛІС** Назва великого лісового масиву в межах Тисменицького, Богородчанського, Калуського районів Івано-Франківської області <...>; регіоніми: **МАРАМАРОШ** Назва історичної області у Карпатах, яка ділиться на Південну Мармарошину в **Румунії** та Північну Мармарошину в Україні <...>; еклезіоніми: **ЦЕРКВА РІЗДВА** Назва церкви в селах **Байраки, Великосілля** Герцаївського району Чернівецької області <...>.

Специфіка інших онімів вимагала відповідного корегування формули тлумачення. Так, зооніми подаються через означник “кличка” і вказівки виду тварини: **ЧІЧКА** Кличка кобили <...>. Художніми текстами визначаються суттєві ознаки міфонімів, які входять до формули їх тлумачення: **АРІДНИК** Назва найстаршого чорта, який править всіма чортами, всією нечистою силою, персонажа художнього твору <...>. У тлумачній характеристиці теонімів і агіонімів зазначено імена богів, святих та використання їх персонажами художніх творів: **ПРЕЧИСТА ДІВА МАРІЯ** Ім'я матері Ісуса Христа, персонажки художнього твору <...>. Тлумачення еортонімів містить вказівку на ім'я святого, на честь якого встановлено свято, а також час його відзначення за юліанським календарем: **РІЗДВО** Назва християнського свята на честь народження Ісуса Христа від Діви Марії у Вифлеємі, яке відзначається 7 січня <...>. Тлумачна частина міфонімів містить вказівку на їх різновид і, якщо є, народну назву об'єкта космічного простору: **СТОЖАРИ** Інша назва зоряного скупчення Плеяди, одного з найпомітніших та найближчих до Землі <...> [9 (2023), с. 8-18].

Висновки та перспективи дослідження. Отже, додаток-словник «Онімна лексика» засвідчив інноваційний підхід до лексикографічного опрацювання онімної лексики: його об'єктом став комплекс різнотипних онімів, використаних у мові української художньої літератури на гуцульську тематику. Такий аспект дослідження пропріальної лексики виявився доволі результативним. Крім того, що він доповнює технологію лексикографічної інтерпретації онімів новими теоретичними й практичними напрацюваннями, його результати містять цінну інформацію, досить важливу з погляду моделювання й аналізу регіонально-діалектної картини світу гуцулів крізь призму художньої мови. «Так, ойконіми, частотність їх використання у художній мові засвідчують важливість і пріоритетність тих чи інших населених пунктів у життєдіяльності горян, вони фіксують визначальні центри історико-політичної, господарської, релігійної, культурно-мистецької сфер гуцулів» [9 (2023), с. 4]. Так само й інші

різновиди онімів, використані в художніх текстах, є джерелом важливої інформації про світ гуцулів. Антропоніми несуть важливу інформацію про зв'язки горян із представниками інших народів, ороніми — про складні умови проживання й господарювання та закоханість у рідний край, теоніми, агіоніми, еортоніми — про релігійність, побожність гуцулів та ін. Гуцульська мовна картина світу в її художній версії без знань, інформації, яку несе пропріальна лексика, буде збідненою і неповною.

Перспективи подальшого дослідження зазначеної теми вбачаємо в поглибленні вивчення можливостей словника-додатка «Онімна лексика» для наукового осмислення художнього ономастикону та для моделювання регіонально-діалектної картини світу гуцулів.

Література

1. *Бучко Дмитро*. Інверсійний словник ойконімів України. Люблін : Вид-во Люблінського католицького університету, 2001. 328 с.
2. *Вербич С. О.* Гідронімія басейну Верхнього Дністра. Етимологічний словник-додаток. Київ : Унів. вид-во Пульсари, 2007. 120 с.
3. *Вербич С. О.* Назви поселень Чернівеччини: історико-етимологічний словник. Чернівці, 2019. 208 с.
4. *Габорак Мирослав*. Гідронімія Івано-Франківщини. Етимологічний словник-довідник. Вид. 2-е, доп. і уточн. Івано-Франківськ : Місто НВ, 2010. 564 с.
5. *Габорак Мирослав*. Топонімія Галицької Гуцульщини. Етимологічний словник-довідник. Івано-Франківськ : Місто НВ, 2011. 656 с.
6. *Габорак Мирослав*. Топонімія Покуття та деяких прилеглих територій. Етимологічний словник-довідник. Івано-Франківськ : Місто НВ, 2013. 932 с.
7. *Габорак Мирослав*. Назви населених пунктів Івано-Франківщини. Етимологічний словник-довідник. Івано-Франківськ : Місто НВ, 2014. 404 с.
8. *Габорак Мирослав*. Назви гір і полонин Івано-Франківщини. Етимологічний словник-довідник. Вид. 3-є, доп., переробл., уточн. Івано-Франківськ : Місто НВ, 2015. 604 с.
9. Гуцульська діалектна лексика та фраземіка в українській художній мові. Словник: у 2-х т. / Відповідальний редактор Василь Грещук. Івано-Франківськ : Місто НВ, 2019. Т.1. 584 с.; 2020. Т.2. 468 с.; 2023. Додаток. Онімна лексика. 404 с.
10. *Іваненко О.* Назви поселень Сумщини. Історико-етимологічний словник. Київ : КММ, 2017. 336 с.
11. *Карпенко Ю.* Топонімія Буковини. Київ, 1973. 238 с.
12. *Котович В.* Назви міст України: лінгвокультурологічний словник. Дрогобич : Посвіт, 2021. 472 с.
13. *Кравченко Е. О.* Словник власних імен поетичних текстів Василя Стуса. Т. 1. Вінниця : ТВОРИ, 2020. 288 с.
14. *Сегін Л. В.* Словник мікротопонімів села Великі Дідушиці Стрийського району Львівської області. Вінниця : ТОВ "Твори", 2023. 92 с.

15. Скрипник Л. Г., Дзетківська Н. П. Власні імена людей. Словник-довідник. Київ : Наук. думка, 1986. 310 с.
16. Чучка Павло. Прізвища закарпатських українців. Історико-етимологічний словник. Львів : Світ, 2005. 704 с.
17. Чучка Павло. Слов'янські особові імена українців. Історико-етимологічний словник. Ужгород : Ліра, 2011. 430 с.
18. Худаш М. Л. Українські карпатські і прикарпатські назви населених пунктів. Київ : Наук. думка, 1995. 362 с.
19. Худаш М. Л. Українські карпатські і прикарпатські назви населених пунктів (відапелятивні утворення). Львів : Інститут народознавства НАН України, 2006. 452 с.
20. Mytnik Irena. Słownik historyczno-etymologiczny antropimów ziemi chełmskiej (XVI-XVII wiek) / Warszawa: Uniwersytet Warszawski, 2017. 320 s.

References

1. Buchko, Dmytro. (2001), *Inversiyini slovnyk oikonimiv Ukrainy [Inverted Dictionary of Oikonyms of Ukraine]*. Liublin: Vyd-vo Liublinskoho katolytskoho universytetu. [in Ukrainian].
2. Verbych, S. O. (2007), *Hidronimiia baseinu Verkhnoho Dnistra. Etymolohichnyi slovnyk-dodatok [Hydronymy of the Upper Dniester Basin. Etymological Dictionary-Appendix]*. Kyiv: Univ. vyd-vo Pulsary. [in Ukrainian].
3. Verbych, S. O. (2019), *Nazvy poselen Chernivechchyny: istoryko-etymolohichnyi slovnyk [Names of Settlements in Chernivtsi Region: Historical-Etymological Dictionary]*. Chernivtsi. [in Ukrainian].
4. Haborak, Myroslav. (2010), *Hidronimiia Ivano-Frankivshchyny. Etymolohichnyi slovnyk-dovidnyk [Hydronymy of Ivano-Frankivsk Region. Etymological Dictionary-Reference]*. Vyd. 2-e, dop. i utochn. Ivano-Frankivsk: Misto NV. [in Ukrainian].
5. Haborak, Myroslav. (2011), *Toponimiia Halytskoi Hutsulshchyny. Etymolohichnyi slovnyk-dovidnyk [Toponymy of Halychyna Hutsul Region. Etymological Dictionary-Reference]*. Ivano-Frankivsk: Misto NV. [in Ukrainian].
6. Haborak, Myroslav. (2013), *Toponimiia Pokuttia ta deiakykh prylehlykh terytorii. Etymolohichnyi slovnyk-dovidnyk [Toponymy of Pokuttya and Some Adjacent Territories. Etymological Dictionary-Reference]*. Ivano-Frankivsk: Misto NV. [in Ukrainian].
7. Haborak, Myroslav. (2014), *Nazvy naselenykh punktiv Ivano-Frankivshchyny. Etymolohichnyi slovnyk-dovidnyk [Names of Settlements in Ivano-Frankivsk Region. Etymological Dictionary-Reference]*. Ivano-Frankivsk: Misto NV. [in Ukrainian].
8. Haborak, Myroslav. (2015), *Nazvy hir i polonyn Ivano-Frankivshchyny. Etymolohichnyi slovnykdovidnyk [Names of Mountains and Highlands in Ivano-Frankivsk Region. Etymological Dictionary-Reference]*. Vyd. 3-ye, dop., pererobl., utochn. Ivano-Frankivsk: Misto NV. [in Ukrainian].
9. (2019; 2020; 2023), *Hutsulska dialektna leksyka ta frazemika v ukrainskii khudozhnii movi. Slovnyk: u 2-kh t. [Hutsul Dialect Lexicon and Phraseology in Ukrainian Liter-*

- ary Language. Dictionary: In 2 Volumes] / Vidpovidalnyi redaktor Vasyl Greshchuk. Ivano-Frankivsk: Misto NV, 2019. T.1; 2020. T.2; 2023. Dodatok. Onimna leksyka. [in Ukrainian].
10. Ivanenko, O. (2017), *Nazvy poselen Sumshchyny. Istoryko-etymolohichniy slovnyk [Names of Settlements in Sumy Region. Historical-Etymological Dictionary]*. Kyiv. [in Ukrainian].
 11. Karpenko, Yu. (1973), *Toponimiia Bukovyny [Toponymy of Bukovina]*. Kyiv. [in Ukrainian].
 12. Kotovych, V. (2021), *Nazvy mist Ukrainy: linhvokulturolohichniy slovnyk [Names of Cities in Ukraine: Linguocultural Dictionary]*. Drohobych: Posvit. [in Ukrainian].
 13. Kravchenko, E. O. (2020), *Slovnyk vlasnykh imen poetychnykh tekstiv Vasylia Stusa [Dictionary of Proper Names in the Poetic Texts of Vasyl Stus]*. T.1. Vinnytsia: TVO-RY. [in Ukrainian].
 14. Sehin, L. V. (2023), *Slovnyk mikrotoponimiv sela Velyki Didushytsi Stryiskoho raionu Lvivskoi oblasti [Dictionary of Microtoponyms of the Village of Velyki Didushychi in Stryi District of Lviv Region]*. Vinnytsia: TOV "Tvory". [in Ukrainian].
 15. Skrypnyk, L. H., Dzetkivska N. P. (1986), *Vlasni imena liudei. Slovnyk-dovidnyk [Personal Names of People. Dictionary-Reference]*. Kyiv: Nauk. dumka. [in Ukrainian].
 16. Chuchka, Pavlo. (2005), *Prizvysycha zakarpatskykh ukraintsv. Istoryko-etymolohichniy slovnyk [Surnames of Transcarpathian Ukrainians. Historical-Etymological Dictionary]*. Lviv: Svit. [in Ukrainian].
 17. Chuchka, Pavlo. (2011), *Slovianski osobovi imena ukraintsv. Istoryko-etymolohichniy slovnyk [Slavic Personal Names of Ukrainians. Historical-Etymological Dictionary]*. Uzhhorod: Lira. [in Ukrainian].
 18. Khudash, M. L. (1995), *Ukrainski karpatski i prykarpatski nazvy naselenykh punktiv [Ukrainian Carpathian and Pre-Carpathian Names of Settlements]*. Kyiv: Nauk. dumka. [in Ukrainian].
 19. Khudash M. L. (2006), *Ukrainski karpatski i prykarpatski nazvy naselenykh punktiv (vidapeliatyvni utvorennia) [Ukrainian Carpathian and Pre-Carpathian Names of Settlements (From Common Nouns)]*. Lviv. [in Ukrainian].
 20. Mytnik, Irena. (2017), *Słownik historyczno-etymologiczny antroponimów ziemi chełmskiej (XVI-XVII wiek)*. Warszawa: Uniwersytet Warsza. [in Polish].